

MINISTERIET

SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

LYDSIKRING

FAGLIGE RETNINGSLINJER FOR BYGGESAGER OM
ETABLERING AF LYDSIKRING

INDHOLD

INTRODUKTION	3
SLOTS- OG KULTURSTYRELSENS PRAKSIS	4
Praksis.....	4
Støttemuligheder.....	5
ANSØGNINGENS INDHOLD	6
Fuldmagt.....	6
Budgetskema.....	7
SAGSBEHANDLINGEN	8
FAGLIG BAGGRUNDSVIDEN	10
Lydniveauer og lydopfattelse.....	10
Luftlyd og trinlyd.....	10
Ældre bygningsdeles lydtekniske egenskaber.....	11
Metoder til lydisolering	12
PRINCIPIELLE AFGØRELSE OG UDTALELSER	14
EKSEMPLER PÅ BETINGELSER	15
KILDER	16
LÆSEVEJLEDNING	17

Udgivet af

Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fredede Bygninger

Redaktion

Lisa Marie Gerdes, Luna Dyre, Eva Sievert Asmussen, Slots- og Kulturstyrelsen

Tegninger

Rasmus Wieleman, Tegnestuen W

Forsidebillede

Slots- og Kulturstyrelsen

Publiceret december 2020

ISBN: 978-87-93942-36-3 (pdf)

EAN: 9788793942363

1

INTRODUKTION

Slots- og Kulturstyrelsens bygningsfredningsmyndighed har udarbejdet en række faglige retningslinjer for behandling af byggesager på de fredede bygninger i Danmark.

I retningslinjerne har vi nedskrevet vores praksis for at sikre en ensartet og gennemsigtig forvaltning.

Vi har udarbejdet de faglige retningslinjer som et værktøj til sagsbehandling for styrelsens medarbejdere.

De faglige retningslinjer henvender sig endvidere til fagfolk, myndigheder, ejere og andre særligt interesserede.

HER KAN DU LÆSE MERE

Læsevejledning til de faglige retningslinjer findes bagerst i dokumentet.

Mere information om bygningsbevaring og restaurering kan findes i Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade om restaurering og bygningsbevaring.

De faglige retningslinjer for behandling af sager om lydsikring kan desuden med fordel læses i sammenhæng med de faglige retningslinjer vedrørende forsatsvinduer, indvendige vægge, lofter og beklædninger samt akustik.

HENVISNING

Find bygningsfredningsloven på retsinformation.dk

Find Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade på slks.dk

Find flere faglige retningslinjer på slks.dk

- Forsatsvinduer
- Indvendige vægge, lofter og beklædninger
- Akustik

2

SLOTS- OG KULTURSTYRELSENS PRAKSIS

Slots- og Kulturstyrelsens praksis er baseret på faglig viden om arkitektur, bygningskultur, byggeteknik og kulturhistorie. Desuden kan vores praksis være bestemt af udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn og principielle afgørelser fra Kulturministeriets departement. Endelig er vores praksis baseret på erfaringer fra fredningsgennemgangen 2010-2016.

Efter forvaltningsretten træffer vi altid afgørelse efter en konkret vurdering af den enkelte ansøgning.

PRAKSIS

Slots- og Kulturstyrelsens generelle praksis for behandling af sager om lydsikring i de fredede bygninger er følgende:

Styrelsen er tilbageholdende med at meddele tilladelse til etablering af en forsatsvæg, fordi en forsatsvæg vil betyde en ændring af rummets oprindelige proportioner samt evt. skjule oprindelig stuk og paneler. En evt. tilladelse skal være begrundet i et tungtvejende hensyn til bygningens brug.

Ved etablering af en forsatsvæg skal der arbejdes med et udtryk, der understøtter den eksisterende arkitektur mht. type, alder og materialeholdning. Gips kan dermed sjældent anvendes.

Lydisolering af eksisterende døre ved tætning omkring karm eller gerichter med værk (af hør) og kalkmørtel tillades som udgangspunkt. Ansøger kan forvente at få tilladelse til at opsætte selvklæbende gummilister til tætning mellem dørblad og karm i en farve svarende til dørens/karmens farve, da der er tale om et lille indgreb. En evt. tilladelse til etablering af et ekstra dørblad skal være begrundet i bygningens brug, og kan gives under forudsætning af, at det ekstra dørblad er formgivet med udgangspunkt i bygningens eksisterende arkitektoniske udtryk.

Lydisolering mellem etager skal som udgangspunkt altid ske inden for etageadskillelsen. Der gives kun undtagelsesvist tilladelse til at isolere ovenfra ved at lægge et nyt gulv oven på det gamle, f.eks. med trykfast mineraluldsplader eller guldplader, da dette ændrer på gulvhøjden og dermed højden på døre, paneler, indfatninger mv.

Lydisolering af vinduer tillades i de fleste tilfælde ved etablering af forsatsvinduer med enkeltlagsglas, under forudsætning af, at løsningen ikke skjuler væsentlige, oprindelige detaljer. Forsatsvinduet kan også udføres med lyddæmpende glas. Udskiftning af glas i oprindelige vinduer tillades som

ORDFORKLARING

Gerichter er de, ofte profilerede, træelementer, som dækker samlingen mellem dørkarm og vægåbning.

HENVISNING

Find bygningsfredningsloven på retsinformation.dk

Læs mere om fredningsværdier i kapitlet om sagsbehandlingen under afsnittet fredningsværdier.

udgangspunkt ikke, da der knytter sig selvstændige fredningsværdier til det oprindeligt eller ældre glas.

STØTTEMULIGHEDER

Slots- og Kulturstyrelsen giver som udgangspunkt ikke støtte til lydsikring, da der ofte er tale om arbejder, der ikke understøtter, opretholder, udbygger eller retablerer bygningens fredningsværdier.

3

ANSØGNINGENS INDHOLD

Dette kapitel redegør for, hvad en ansøgning typisk skal indeholde, for at sagen er tilstrækkeligt oplyst og kan behandles af Slots- og Kulturstyrelsen.

Slots- og Kulturstyrelsen forholder sig til, om ansøgningsmaterialet indeholder de nødvendige oplysninger, for at vi kan træffe afgørelse i sagen. Hvis vi vurderer, at der kun mangler få oplysninger, vil vi typisk anmode om supplerende materiale. Hvis vi vurderer, at en større del af ansøgningsmaterialet mangler, giver vi typisk afslag på uoplyst grundlag. Ansøger er i de tilfælde nødt til at indsende en ny, fuldt oplyst ansøgning.

HVAD SKAL ANSØGNINGEN INDEHOLDE?

Ansøgning om	Indhold
Etablering af forsatsvæg	- Fotos af eksisterende forhold - Tegning i mål af fremtidige forhold (lodret og vandret snit igennem eksisterende væg og forsatsvæg) - Beskrivelse af opbygning af forsatsvæg
Lydisolering af eksisterende døre	- Fotos af eksisterende forhold - Beskrivelse af tiltag til lydisolering
Lydisolering ved etablering af ekstra dør	- Fotos af eksisterende forhold - Beskrivelse af tiltag til lydisolering - Tegning i mål af eksisterende og ny dør samt karm og gerichter
Lydisolering mellem etagerne	- Beskrivelse af eksisterende forhold (foto og evt. snit i mål) - Tegning i mål af fremtidige forhold (snit i ny konstruktion)
Lydisolering af vinduer	- Beskrivelse af eksisterende forhold (foto og evt. snit i mål) - Tegning i mål af fremtidige forhold

FULDMAGT

Hvis ansøgeren ikke er ejer af bygningen jf. Tingbogen, skal der vedlægges en gyldig fuldmagt fra bygningens ejer.

Ved fredede bygninger, der er opdelt i ejerlejligheder betyder det, at der skal foreligge en fuldmagt fra ejerforeningen.

Det skal fremgå af fuldmagten, hvem der udsteder fuldmagten, og hvem fuldmagten er udstedt til. Fuldmagten skal være dateret. Det skal klart fremgå, hvilke bygningsarbejder, fuldmagten gælder.

Fuldmagten skal være udstedt til den person eller virksomhed, der søger om tilladelse til at udføre bygningsarbejder på den fredede bygning.

BUDGETSKEMA

Man ansøger om tilskud ved at vedlægge et udfyldt budgetskema til ansøgningen.

Budgetskemaet skal indeholde stamoplysninger om den fredede bygning samt oplysninger om bygningens ejer. Budgetskemaet skal også indeholde oplysninger og prisoverslag over de forventede omkostninger ved bygningsarbejderne. Ofte vil der forekomme bygningsarbejder, som ikke er støtteberettigede, og det er derfor vigtigt at opliste de forskellige udgifter separat.

HENVISNING

Find Slots- og Kulturstyrelsens budgetskema på slks.dk

4

SAGSBEHANDLINGEN

Dette kapitel beskriver en række parametre, som Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og opvejer til at træffe en afgørelse i den enkelte sag.

FREDNINGSVÆRDIER OG SIGNIFIKANS

I behandlingen af byggesager, foretager Slots- og Kulturstyrelsen først en vurdering af bygningens bærende fredningsværdier og en vurdering af bygningens signifikans.

Bærende fredningsværdier

Vi vurderer, om de ansøgte arbejder understøtter og opretholder bygningens bærende fredningsværdier.

Der kan f.eks. knytte sig bærende fredningsværdier til eksisterende lofter, gulve, vægge, døre eller vinduer.

FREDNINGSVÆRDIER KORT FORTALT

De bærende fredningsværdier er summen af en bygningens arkitektoniske, kulturhistoriske og miljømæssige værdier. De bærende fredningsværdier udgør bygningens særlige og umistelige værdier. De bærende fredningsværdier skal være synlige og håndgribelige bygningselementer.

Signifikans

Herudover vurderer Slots- og Kulturstyrelsen bygningens signifikans. Generelt vil en høj signifikans medføre en forholdsvist restriktiv forvaltning. Bygninger med en lav signifikans vil typisk medføre en mindre restriktiv forvaltning.

Vurderingen af bygningens signifikans sker på baggrund af en vurdering af:

- Bygningens autenticitet
- Bygningens integritet

SIGNIFIKANS KORT FORTALT

Signifikans er et udtryk for bygningens betydning set i forhold til andre fredede bygninger af samme type. Signifikans vurderes ud fra sjældenhed, kvalitet og bevaringstilstand.

BYGNINGENS BRUG

Da der ved lydsikring ofte er tale om indgreb, som ikke understøtter bygningens fredningsværdier, vil en evt. tilladelse ske af hensyn til bygningens brug. Slots- og Kulturstyrelsen vil derfor vurdere, om det ønskede tiltag vedr. lydsikring har betydning for at opretholde bygningens brug.

ORDFORKLARING

Autenticitet er et udtryk for bygningens ægthed. Både oprindelige og senere tilkomne bygningsdele indgår i vurderingen af bygningens autenticitet.

Integritet er et udtryk for, hvor helstøbt bygningen fremstår i sig selv og i forhold til omgivelserne.

Vi foretager herefter en afvejning af, om hensynet til at opretholde bygningens brug i det konkrete tilfælde vejer tungere end hensynet til bygningens fredningsværdier.

BYGNINGSÆNDRINGER

De forskellige tiltag til lydsikring vil medføre en ændring af rummets form og størrelse samt skjule eller medføre ændringer på bygningsdele og -detaljer. Slots- og Kulturstyrelsen vurderer derfor om disse ændringer svækker fredningsværdierne.

EFFEKT

Styrelsen vurderer, om de ønskede arbejder har den ønskede effekt, så det undgås, at der udføres bygningsarbejder, som hverken understøtter bygningens fredningsværdier eller gavner bygningens fortsatte brug.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER I SAGSBEHANDLINGEN

Slots- og Kulturstyrelsen er særligt opmærksom på at vurdere følgende spørgsmål i sager vedr. lydsikring.

- Har de ønskede arbejder betydning for at opretholde bygningens brug?
 - Kan de ansøgte arbejder udføres uden at ændre på rummets form og størrelse på en måde, der svækker rummets oprindelige arkitektoniske idé ?
 - Kan de ansøgte arbejder udføres uden at skjule eller skæmme stuk- og snedkerdetaljer med væsentlige selvstændige fredningsværdier?
 - Har de ansøgte arbejder en materialeholdning, som understøtter bygningens materialeholdning?
 - Er det beskrevet, at de ønskede arbejder har den ønskede effekt?
-

5

FAGLIG BAGGRUNDSVIDEN

Formålet med dette kapitel er at introducere læseren til væsentlige dele af den faglige baggrundsviden, som ligger til grund for Slots- og Kulturstyrelsens behandling af byggesager om etablering af lydsikring.

Der kan i dette kapitel forekomme beskrivelser af tekniske løsninger og bygningsdele, som ofte ikke er hensigtsmæssige at anvende i de fredede bygninger. Vi har valgt at beskrive et udvalg af disse løsninger, for at give læseren forståelse for hvilke erfaringer, der ligger bag vores praksis.

Yderligere baggrundsviden kan findes i Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade.

LYDNIVEAUER OG LYDOPFATTELSE

Støj måles på decibelskalaen, der er lavet efter menneskets øre. 0 decibel er den laveste lyd, mennesket kan sanse, og 120 er det menneskelige øres smertegrænse. Decibelskalaen er opbygget logaritmisk, så en forøgelse af lydniveauet på 3 decibel svarer til en fordobling af lyden energien.

Eksempler på støj:

- En stille stue - 20 dB
- Almindelig samtale på 1 meters afstand - 60 dB
- Stærk trafikeret gade - 65-57 dB

Selvom en forøgelse af lydniveauet på 3 decibel svarer til en fordobling af lyden energien, opfatter det menneskelige øre ikke ændringer i lydniveau svarende til mængden af lyden energi. Effekten af støjdemper skal derfor ses i sammenhæng med lydopfattelsen, som sanses relativt.

Det menneskelige øre opfatter støj på denne måde:

- En ændring på 1 dB er knapt hørbar
- En ændring på 3 dB er hørbar
- En ændring på 5-6 dB opfattes som en meget tydelig ændring
- En ændring på 8-10 dB opfattes som en fordobling/halvering af lyden

LUFTLYD OG TRINLYD

Lyd i en bygning kan spredes på to måder:

- Som luftlyd
- Som trinlyd

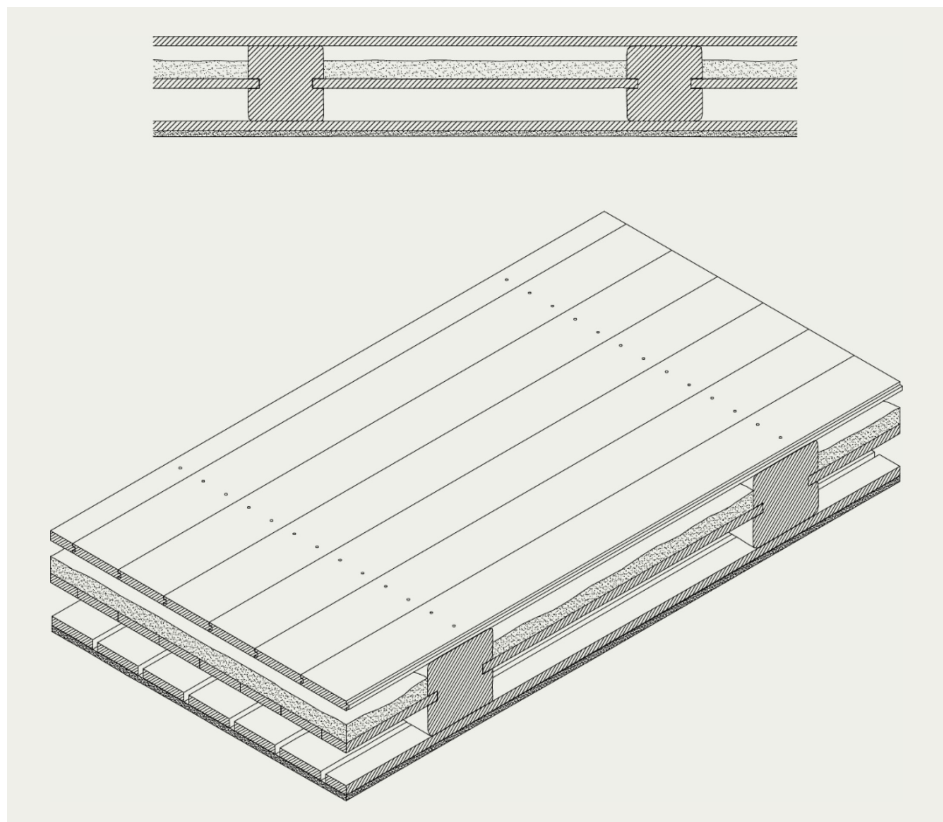
Luftlyd transmitteres gennem luften og kan f.eks. stamme fra tale, højttalere og maskiner. Ved isolering mod luftlyd er det især bygningsdelens vægt og tæthed, som har betydning. En tung muret væg isolerer således bedre end en let skillevæg af brædder. Det er dog sjældent nok at øge bygningsdelens tyngde, hvis man vil efterisolere mod støj. Man bør derfor samtidigt arbejde med at skabe tæthed og evt. udføre en forsats- eller dobbeltdonstruktion, dvs. tilføje et ekstra lag, der kan stoppe lyden.

Trinlyd kan være banken eller lyden af trin, som transmitteres gennem bygningsdele, f.eks. vægge, lofter og gulve. Trinlyd kan reduceres ved at modvirke lydens transmission gennem bygningsdele, f.eks. ved hjælp af materialer med en fin porrestruktur (f.eks. lerindskud og andre lydabsorberende materialer).

ÆLDRE BYGNINGSDELES LYDTEKNISKE EGENSKABER

Generelt gælder det, at jo tungere en bygningsdel er, jo bedre lydisolerer den mod luftlyd. En muret pudset væg vil derfor altid være mere lydisolerende end en gipsvæg. Det samme gælder en massiv fyldingsdør sammenlignet med en ikke-massiv finérdør.

Lerindskud, som findes i de fleste ældre etageejendomme fra omkring 1796 til 1950, har gode lydtekniske genskaber og bidrager til at begrænse lydtransmissionen mellem etagerne. Ved anvendelse af f.eks. brandgips i etageadskillelsen i stedet for lerindskud vil der ske en forringelse af lydisoleringen mellem etagerne.

Principtegninger af et etagedæk med lerindskud.

Ubrændte lersten vejer en halv gang mere end brændte mursten og har derfor en markant bedre lyddæmpningsevne end andre typer af ydervægge og indvendige skillevægge. Da den tunge væg samtidig har gode fugt- og varmetekniske egenskaber, har det både positiv effekt på indeklimaet og lydforholdene at bevare vægge af ubrændte lersten. Ved ombygninger i det traditionelle byggeri, hvor der er behov for god lydisolering, kan man evt. anvende ubrændte lersten.

En bindingsværksvæg reducerer luftlyd relativt dårligt, hvis fugerne i tavlene ikke er tætte, eller tavlene ikke sidder tæt til trækonstruktionen, er lydreduktionen endnu ringere. Dette kan udbedres ved en omfugning.

METODER TIL LYDISOLERING

Lydisolering kan bl.a. ske ved:

- Etablering af forsatsvægge
- Lydisolering af eksisterende døre
- Lydisolering mellem etagerne (herunder etablering af lydisolerende underloft og lydisolering oppefra)
- Lydisolering af vinduer

Etablering af forsatsvægge

I en traditionel bygning etableres en forsatsvæg typisk som et træskelet med en brædde- eller pudsoverflade. For at forsatsvæggen effektivt dæmper lyden, er det vigtigt, at den ikke har kontakt til den eksisterende væg.

Etablering af en forsatsvæg har den ulempe, at rummets proportioner ændres, hvilket kan betyde, at rummets oprindelige arkitektoniske idé svækkes, eller det kan medføre, at arkitektoniske detaljer skjules. Endvidere kan etableringen af en forsatsvæg betyde ændringer af vindueslysninger eller døråbninger, som ikke altid er forenelige med at opretholde vinduets eller dørens oprindelige udtryk. I visse tilfælde vil det være muligt at flytte eller genskabe evt. stuk- eller snedkerdetaljer uden på en forsatsvæg for at opretholde rummets udtryk.

Lydisolering af eksisterende døre

Eksisterende døres lydisolerende egenskaber kan forbedres ved at tætne mellem dørblad og karm, f.eks. ved at montere selvklæbende gummilister i dørfalsen. Hvis der ikke er noget dørtrin, kan det monteres, da megen lyd kan trænge under døren. Hvis der er ikke helt tæt omkring karm eller gerichter og mur, kan der tættes her. Endvidere kan nøglehullet stoppes, da lyden også vil kunne slippe igennem her.

I særlige tilfælde kan man evt. etablere et ekstra dørblad i karmens modsatte side, hvis der er plads i væggen tykkelse.

Lydisolering mellem etagerne

Gulve af langsomt voksende træ, som f.eks. gamle planker, har en større massefylde og dermed en langt større lyddæmpende effekt end nyere fyrretræsgulve. Tykkelsen af gulvet har dermed også betydning.

Lydisolering mellem etagerne kan ske i selve etagedækket eller under eller over etagedækket.

Ved lydisolering i selve etagedækket bør det altid undersøges, om lerindskuddet er bevaret, da manglende lerindskud kan forklare dårlig lydisolering mellem etager.

Der findes forskellige metoder til at lydisolere et etagedæk med eller uden lerindskud.

Lydisolering over eller under etagedækket sker mest effektivt ved at etablere en forsatskonstruktion, svarende til en forsatsvæg. Der er dog risiko for, at lyd

alligevel kan bevæge sig ved gennemføringer af faldstammer og vand- og varmerør.

Etablering af et lydisolerende underloft har de ulemper, at rummets loftshøjde reduceres samtidigt med, at underloftet kan dække for stuk og andre bygningsdetaljer. Jo større mellemrum mellem det eksisterende og det nye loft, jo bedre lydisolering opnår man. Et forsatsloft vil typisk være opbygget af et skelet af trælistor. Skelettet må ikke have kontakt med det eksisterende loft, men skal fastgøres til rummets vægge. Listerne beklædes med to lag gipsplader, og mindst 3/4 af hulrummet fyldes med løst isoleringsmateriale. For at indpasse forsatsloftet i den enkelte bygning kan den færdige overflade udføres med rørvæv og puds eller med brædebeklædning. I gamle, lavloftede huse kan man desuden komme i konflikt med bygningsreglementets krav om minimumshøjde i beboelsesrum.

Trinlydisolering oppefra kan udføres ved at lægge et nyt gulv oven på det eksisterende (med en konstruktion med mineraluldsplader og gulvgipsplader). Denne løsning vil skjule eksisterende bygningsdele (gulv og fodlister) og reducere rummets loftshøjde. Der kan også anvendes en lyddug, som er en dug, der typisk er fremstillet af gummi og anvendes til trin- og vibrationsdæmpning i trægulve og underlag i f.eks. etageadskillelser og i støbte gulve.

Lydisolering af vinduer

Etablering af forsatsvinduer eller anvendelse af lyddæmpende glas kan bidrage til reduktion af støj udefra.

Det er glassets massefylde, der afgør dets lyddæmpende egenskaber. Glas med en vis tykkelse kan således ikke så let sættes i svingninger af lydbølger.

I tilfælde med stort behov for lyddæmpning kan der etableres en dobbeltdonstruktion med en indvendig forsatsrude i sin egen ramme eller karm, der ikke er i kontakt med yderrudens ramme og karm. Støjdæmpningen forbedres yderligere ved anvendelse af glas i to forskellige tykkelser, da disse, modsat glas i samme tykkelse, ikke kan komme til at svinge i takt. Endvidere har det indflydelse, hvordan glasset er fastgjort, hvilke tætnings- og glaslister, der er anvendt, og hvordan der er stoppet og fuget omkring glassets ramme og karm.

6

PRINCIPIELLE AFGØRELSE OG UDTALELSE

I dette kapitel henviser vi til principielle klageafgørelser truffet af Kulturministeriets departement og udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn, der danner præcedens for vores generelle praksis.

AFGØRELSE FRA KLAGEINSTANS

Der findes ingen klageafgørelser truffet af Kulturministeriets departement vedrørende etablering af lydsikring.

UDTALELSE FRA DET SÆRLIGE BYGNINGSSYN

Indholdet af disse faglige retningslinjer er forelagt Det Særlige Bygningssyn den 3. september 2020.

Der foreligger ikke generelle udtalelser om sager vedr. lydsikring fra Det Særlige Bygningssyn.

7

EKSEMPLER PÅ BETINGELSER

Ifølge bygningsfredningslovens § 10, stk. 2 kan en tilladelse gøres betinget af gennemførelse af foranstaltninger, som ikke fremgår af ansøgningen. Derfor kan der i en tilladelse til bygningsarbejder være stillet betingelser, som skal opfyldes, for at tilladelsen er gældende.

Nedenstående er *eksempler* på betingelser, som *kan* forekomme i en afgørelse, hvis Slots- og Kulturstyrelsen i den konkrete sag har vurderet, at det er nødvendigt for at opretholde fredningsværdierne i den fredede bygning.

ETABLERING AF FORSATSVÆG

- Forsatsvæggen skal etableres i *[det egnede materiale]*
- Forsatsvæggen skal overfladebehandles ved *[metode og/eller materiale til overfladebehandling]*

LYDISOLERING AF EKSISTERENDE DØR

- Der må ikke anvendes elastisk fugning mellem karm/gerichter og mur. Der skal i stedet stoppes med værk og fuges med kalkmørtel iblandet fæhår.
- Tætningslister skal have en farve, der passer til dørens farm (f.eks. lyse lister til lyse karme).

LYDISOLERING AF VINDUER

- Profiler på forsatsrammer skal tage udgangspunkt i vinduets profilering i en forsimplet udgave. Forsatsrammer må ikke være en direkte kopi af vinduet, men skal være spinklere og forenklede.
- Forsatsrammen skal udføres med så spinkle trædimensioner som muligt.
- Der må ikke være sprosser eller tværpost i forsatsrammerne, selvom disse findes i de udvendige vinduer.
- Store rammer kan underdeles for stabilitet.
- Forsatsrammer skal udføres af spejlskåret fyrretræ.
- Glassets farve skal, såfremt det ikke oprindeligt har været indfarvet, eller er restaureringsglas, være helt klart.
- Forsatsrammen skal males i samme farve som vinduets inderside.

Særligt ved termoruder i forsatsrammer:

- Afstandsprofil mellem de to glas (varm kant) skal indfarves i vinduets farve og profilet (afstanden mellem glassene) skal være så lille som muligt.
 - Gummilister skal udføres i en farve, der passer til vinduets farve.
-

8

KILDER

- Boligministeriet.** (december 1997). *Lydisolering mod nabostøj*. (D. A.-C. A/S, Red.)
Hentet 21. januar 2020 fra
https://assets.madebydelta.com/assets/docs/share/Akustik/Lydisolering_mod_nabostoej_-_hvad_kan_man_goere.pdf
- Grundejernes Investeringsfond.** (2004). *Etageadskillelse - nabostøj*. Hentet 21. januar 2020 fra GI's hjemmeside:
<https://gi.dk/Publikationer/Etageadskillelse.pdf>
- Grundejernes Investeringsfond.** (u.d.). *Nabostøj*. Hentet 21. januar 2020 fra GI's hjemmeside:
<https://gi.dk/Publikationer/Nabost%C3%B8j%20vejledning.pdf>
- Klinkby, J.** (16. marts 1994). *Forbedring af lydisolation mellem boliger*. Hentet 21. januar 2020 fra BYG-ERFAs hjemmeside: <https://byg-erfa.dk/lydisolation-boliger>
- Kristensen, J., & Rindel, J. H.** (12. oktober 1989). *SBI-anvisning 167: Lydisolation i praksis*. Hentet 21. januar 2020 fra Statens Byggeforskningsinstituts hjemmeside:
https://sbi.dk/anvisninger/_layouts/15/Efips.SBi.Portal/Download.ashx/c165c93e4be34f589ebcdcbadf5433d7/89873066922942f1b6cb57419c9a0c5d/Lydisolation%20i%20praksis.pdf
- Lorentzen, C. A.** (12. marts 1999). *SBI-anvisning 192: Glas i byggeriet*. Hentet 21. januar 2020 fra Statens Byggeforskningsinstituts hjemmeside:
https://sbi.dk/anvisninger/_layouts/15/Efips.SBi.Portal/Download.ashx/a1206cbd23d6464ea41285b4a905810d/0cb5667fd32347c79221c8df8617d3c1/Glas%20i%20byggeriet.pdf
- Pasternak, J.** (24. august 2018). *Støjgener fra andre rum i din bolig*. Hentet 21. januar 2020 fra Videnscentret Bolius' hjemmeside:
<https://www.bolius.dk/stoejgener-fra-andre-rum-i-din-bolig-18359>
- Pilkington.** (november 2017). *Glasfakta 2018*. Hentet 21. januar 2020 fra Pilkingtons hjemmeside: https://www.pilkington.com/-/media/pilkington/site-content/denmark/glasfakta/0893_glasfakta2017_dk_1004_komplett.pdf

9

LÆSEVEJLEDNING

BAGGRUND OG HENSIGT

Slots- og Kulturstyrelsen har i perioden 2018-2020 udarbejdet en række faglige retningslinjer for vores myndighedsbehandling af ansøgninger om bygningsarbejder i de fredede bygninger.

Retningslinjerne bidrager til at belyse Slots- og Kulturstyrelsens forvaltning af bygningsfredningsloven for offentligheden.

Formålet med formidlingen af de faglige retningslinjer er, at hjælpe bygningsejere og rådgivere til at fremsende en fyldestgørende ansøgning og samtidig give indsigt i styrelsens sagsbehandling.

De faglige retningslinjer er opdelt i kategorier, der omfatter forskellige bygningsdele, materialer og installationer.

INTRODUKTION TIL KATEGORISERINGEN

De faglige retningslinjer kan læses i sammenhæng med hinanden, da de fleste byggesager typisk omfatter bygningsarbejder, der berører flere forskellige emner.

Retningslinjerne kan også læses i sammenhæng med Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade om bygningsbevaring. De enkelte faglige retningslinjer er nummererede, og disse numre svarer til nummereringen af informationsbladene.

INTRODUKTION TIL TEKSTENS INDHOLD

De faglige retningslinjer består af en række kapitler. Grå bokse i brødteksten indeholder eksempler i tegning. Farvet tekst i brødteksten indeholder korte beskrivelser af hhv. fredningsværdier og signifikans, opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen og eksempler på betingelser, man kan finde i en afgørelse. Informationer i marginen understøtter brødteksten, og her finder man ordforklaringer, billedtekster og henvisninger.

HENVISNING
Find Slots- og
Kulturstyrelsens
informationsblade på
slks.dk

SÅDAN LÆSES KAPITLERNE

Kapitel 1. Introduktion

Generel introduktion til de enkelte faglige retningslinjer.

Kapitel 2. Slots- og Kulturstyrelsens praksis

Beskrivelse af Slots- og Kulturstyrelsens nuværende praksis. Praksis revideres løbende på baggrund af principielle afgørelser og erfaringer samt udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn. Endvidere indeholder kapitlet information om støttemuligheder.

Kapitel 3. Ansøgningens indhold

Beskrivelse af, hvilket materiale en ansøgning typisk skal indeholde for at sagen er tilstrækkeligt oplyst og kan behandles.

Kapitel 4. Sagsbehandlingen

Beskrivelse af en række parametre som Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og opvejer i den enkelte sag, inden der træffes en afgørelse.

Kapitlet fungerer således som et sagsbehandlingsværktøj for styrelsens medarbejdere og som en ressource, der kan give ansøgere, ejere og rådgivere indblik i, hvad Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og lægger vægt på i byggesagsbehandlingen.

Kapitel 5. Faglig baggrundsviden

Introduktion til læseren af væsentlige dele af den faglige baggrundsviden, som ligger til grund for Slots- og Kulturstyrelsens behandling af byggesager.

Kapitel 6. Henvisning til principielle afgørelser og udtalelser

Såfremt der foreligger principielle klageafgørelser truffet af Kulturministeriets departement eller udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn, der danner præcedens for Slots- og Kulturstyrelsens generelle praksis, fremgår disse af kapitlet. Kapitlet opdateres løbende.

Kapitel 7. Eksempler på betingelser

Liste over eksempler på særlige udførelsesmetoder og materialevalg, som en tilladelse kan være betinget af. Eksemplerne skal ikke forstås som en facitliste, da en afgørelse altid er baseret på en konkret vurdering af den enkelte sag.

Kapitel 8. Kilder

Kildehenvisninger.

LYDSIKRING

Faglige retningslinjer for byggesager om etablering af lydsikring

December 2020

Publikationen er udarbejdet af Fredede Bygninger, Center for Kulturarv i Slots- og Kulturstyrelsen

Kontakt: bygoplan@slks.dk